

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-101 : Micro Economic Analysis—I

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What are the basic economic problems faced by an economy ? Does price mechanism help in solving these problem ? Discuss.

(2) What are the properties of indifference curve ? Explain consumer equilibrium with the help of indifference curve.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) State the assumptions of the Revealed Preference Theory of Demand. Explain how the demand curve is derived from these assumptions.

P.T.O.

- (2) What is price elasticity of demand ? Explain the various methods to measure the price elasticity of demand with suitable examples.
- 3.** Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) State and explain Law of Variable Proportions. Discuss its shortcomings.
- (2) What is Internal Economies ? Explain in detail the internal economies and diseconomies.
- (3) Derive long-run average cost curve from short-run average cost curves. Why is the long-run average cost curve 'U' shaped ?
- (4) Define Iso-quants. What are the properties of Iso-quants ?
- 4.** Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (1) Measurement of Consumer Surplus
- (2) Merits of Deductive methods
- (3) Difference between Static and Dynamic economics
- (4) Law of demand
- (5) Armstrong's marginal preference theory of demand
- (6) Fixed and variable cost.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
  - (1) अर्थव्यवस्थेला कोणत्या मूलभूत आर्थिक प्रश्नांना तोंड द्यावे लागते ? त्या प्रश्नांनाची सोडवणूक करण्यास किंमत यंत्रणेची मदत होते का ? चर्चा करा.
  - (2) समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये कोणती ? समवृत्ती वक्राच्या साह्याने उपभोक्त्याचा समतोल स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
  - (1) मागणीच्या प्रकट-पसंती सिद्धांताची गृहीते सांगा. या गृहीतावरून मागणी वक्र कसा तयार करतात ते स्पष्ट करा.
  - (2) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीच्या किंमत लवचिकता मापनाच्या विविध पद्धती योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
  - (1) 'बदलत्या प्रमाणाचा नियम' स्पष्ट करा. त्याच्या उणिवांची चर्चा करा.
  - (2) अंतर्गत बचती म्हणजे काय ? अंतर्गत बचती व तोटे सविस्तर स्पष्ट करा.

- (3) अल्पकालीन सरासरी खर्चाच्या वक्रावरून दीर्घकालीन खर्च वक्र काढा. दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्र U आकाराचा का असतो ?
- (4) सम-उत्पादन वक्राची व्याख्या द्या. समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये कोणती ?
4. थोडक्यात टिपा लिहा प्रत्येकी 100 शब्दांत (कोणतेही चार) : [20]
- (1) उपभोक्ताच्या संतोषाधिक्याचे मापन
- (2) निगमन पद्धतीचे गुण
- (3) स्थितीशिल व गतीशिल अर्थशास्त्रातील फरक
- (4) मागणीचा नियम
- (5) आर्मस्ट्रॉंगचा मागणीचा सिमांत पसंती सिद्धांत
- (6) स्थिर व बदलता खर्च.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-102 : Public Finance

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Discuss the role of Government in organised society and Mixed economy.

(2) Critically examine “Bowen and Lindhat’s model” of benefit approach to taxation.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically examine the theories of Tax shifting.

(2) Explain fully Wiseman-Peacock Hypothesis of the growth of public expenditure.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) Distinguish between Private Goods and Public Goods.
  - (2) Explain the “Wagners” Law of Public expenditure.
  - (3) Explain the types and measurement of Taxable capacity.
  - (4) Distinguish between Impact of Tax and Incidence of Tax.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (1) Fiscal functions of Government
  - (2) Equity Principle of Taxation
  - (3) Pure theory of Public expenditure
  - (4) Types of Incidence
  - (5) Burden of Public debt
  - (6) Methods of Repayment of Public debt.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्नांची उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) सुसंघटीत समाज व मिश्र अर्थव्यवस्थेतील शासनाच्या भूमिकेबाबत चर्चा करा.
  - (2) बोवेन व लिंडाल यांच्या करलाभ दृष्टीकोण प्रतिमानाचे टीकात्मक परिक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नांची उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) करसंक्रमनाच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.
  - (2) वाईजमन व पिकॉक यांच्या सार्वजनिक खर्च वृद्धीच्या गृहीत कल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) खाजगी वस्तू व सार्वजनिक वस्तू यातील फरक स्पष्ट करा.
  - (2) सार्वजनिक खर्चाचा वॅग्नर यांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
  - (3) करभार पात्रतेचे प्रकार व मोजमापपद्धती स्पष्ट करा.
  - (4) कराघात व करभार यातील फरक स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) सरकारची राजकोषीय कार्ये
  - (2) करारोपनाचे समता तत्व
  - (3) सार्वजनिक खर्चाचा शुद्ध सिद्धांत
  - (4) करभारचे प्रकार
  - (5) सार्वजनिक कर्जाचा भार
  - (6) सार्वजनिक कर्ज परतफेडीच्या पद्धती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-103 : Agricultural Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) What is Green Revolution ? Explain the nature and recent developments in Green Revolution.
  - (2) Explain the causes and remedies of low agricultural productivity.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Compare the prices of agricultural goods and industrial goods in India.
  - (2) Explain the role of Co-operative Banks in Agricultural credit.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
  - (1) State the recent trends in the agricultural management.
  - (2) Evaluate the progress of Indian Agriculture during the period of Five Year Plans.
  - (3) Explain the sources of irrigation in India.
  - (4) Describe the problems of Agricultural Marketing in India.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]
- (1) Challenges before Agricultural Sector
  - (2) Non-agricultural Rural Credit Institutions
  - (3) Self-help Group
  - (4) Place of Agriculture in Maharashtra
  - (5) Agriculture Price Policy
  - (6) Problems of Agricultural Management.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
  - (1) हरितक्रांती म्हणजे काय ? हरितक्रांतीचे स्वरूप आणि अलिकडच्या काळातील सुधारणा स्पष्ट करा.
  - (2) शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे आणि उपाय स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नाची उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]
  - (1) भारतातील शेतमाल व औद्योगिक माल यांच्या किमतीची तुळना करा.
  - (2) शेती परतपुरवठ्यातील सहकारी बँकांची भूमिका स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
  - (1) शेती व्यवस्थापनातील अलिकडच्या काळातील प्रवृत्ती सांगा.

- (2) पंचवार्षिक योजना काळातील भारतीय शेतीच्या प्रगतीचे मूल्यमापन करा.
- (3) भारतातील जळसिंचनाचे मार्ग स्पष्ट करा.
- (4) भारतातील शेतमाल विक्री व्यवस्थेच्या समस्या विशद करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

[20]

- (1) शेती क्षेत्रापुढील आव्हाने
- (2) बिगरशेती ग्रामिण पतसंस्था
- (3) स्वयंसहाय्यता गट
- (4) महाराष्ट्रातील शेतीक्षेत्राचे स्थान
- (5) शेतमाल किंमत धोरण
- (6) शेतीव्यवस्थापनाच्या समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-104 : Indian Economic Policy)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Give a brief account of national income trends in India, and comment on inequality in distribution of national income.
  - (2) Evaluate the performance of public sector in India. Explain the causes behind privatisation of public sector undertakings.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Describe education and health policy of the government of India. What are the major problems of education in India ?
  - (2) Compare the growth and pattern of industrialisation of pre-reform period and post-reform period in India.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words : [20]
  - (1) Explain employment generation programmes of government of Maharashtra.
  - (2) Explain in brief recent transport policy of government of India and its impact on development of transport.

P.T.O.

- (3) Explain in brief the rationale of economic reforms in India.
- (4) Explain the causes and effects of rural-urban migration in India.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Economic development and demographic features.
- (2) Reality of globalisation of Indian economy.
- (3) Problems of Indian capital market.
- (4) Economic reforms and labour market in India.
- (5) Nature of liberalisation in India.
- (6) Energy policy of Govt. of India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील कोणताही एक प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) भारतातील राष्ट्रीय उत्पन्नातील प्रवृत्तीचा थोडक्यात आढावा घ्या आणि राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या विषम विभाजनावर भाष्य करा.
- (2) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा. सार्वजनिक क्षेत्रातील प्रकल्पाच्या खाजगी करणाची कारणे स्पष्ट करा.

2. खालील कोणताही एक प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) भारत सरकारच्या शिक्षण व आरोग्य धोरणाचे वर्णन करा. भारतातील शिक्षणाच्या प्रमुख समस्या कोणत्या ?
- (2) भारतातील सुधारणापूर्व आणि सुधारणोत्तर कालखंडातील औद्योगिककरणाचा विकास व आकृती बंधाची तुलना करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) महाराष्ट्र सरकारचा रोजगार निर्माती कार्यक्रम स्पष्ट करा.
  - (2) भारत सरकारचे अलीकडील वाहतूक धोरण थोडक्यात स्पष्ट करा आणि त्याचा वाहतूक विकासावरील परिणाम सांगा.
  - (3) भारतातील आर्थिक सुधारणा थोडक्यात स्पष्ट करा.
  - (4) भारतातील ग्रामीण-शहरी स्थलांतरणाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) आर्थिक विकास आणि लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये
  - (2) भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या जागतीकीकरणाची वास्तवता
  - (3) भारतीय भांडवल बाजाराच्या समस्या
  - (4) भारतातील आर्थिक सुधारणा आणि श्रम बाजार
  - (5) भारतातील उदारीकरणाचे स्वरूप
  - (6) भारताचे उर्जा धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-106

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-106 : Cooperation—Theory and Practice

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain in detail importance and benefits of cooperation with special reference to Indian Agriculture.

(ii) Define cooperation. What are the characteristics of cooperation ?

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Discuss the progress and problems of Urban Cooperative Banks.

(ii) What are the various objectives and problems of cooperative training in India ?

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Explain the features of Co-operative Society's Act, 1904.
  - (ii) What are the objectives and problems of cooperative audit system in India ?
  - (iii) Take a brief review of cooperative movement in Japan.
  - (iv) Explain the principles of cooperation.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (i) Functions of NABARD
  - (ii) International Cooperative alliance
  - (iii) Regional Rural Banks
  - (iv) Primary Agriculture Credit Society
  - (v) Pattern of cooperative supervision in India
  - (vi) Weaknesses of cooperative movement in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) भारतीय शेती संदर्भात सहकाराचे महत्व व लाभ स्पष्ट करा.
  - (ii) सहकाराची व्याख्या लिहा. सहकाराची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ?

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) नागरी सहकारी बँकांची प्रगती व समस्यांची चर्चा करा.
- (ii) भारतातील सहकार प्रशिक्षणाची उद्दिष्टे व समस्या कोणत्या आहेत ?
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) सहकार संस्था कायदा 1904ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील सहकार लेखा परिक्षणाची उद्दिष्ट्ये व समस्या कोणत्या आहेत ?
- (iii) जपानमधील सहकार चळवळीचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- (iv) सहकाराची तत्वे स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) नाबार्डची कार्ये
- (ii) आंतरराष्ट्रीय सहकार संघ
- (iii) प्रादेशीक ग्रामीण बँका
- (iv) प्राथमिक सहकारी पतपेढ्या
- (v) भारतातील सहकार संस्था देखरेखीचे प्रकार
- (vi) भारतातील सहकार चळवळीतील त्रुटी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
-------------	--

[5104]-107

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-107 : Mathematical Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

- N.B. :—**
- (i) Attempt *All* questions.
  - (ii) Figures to the right indicate full marks.
  - (iii) Answers should be precise and to the point.
  - (iv) Draw neat diagrams wherever necessary.
  - (v) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Answer the following questions (any *one*) : [20]

(i) Let

$$A = \begin{bmatrix} 2 & -3 \\ -7 & 5 \end{bmatrix} \text{ and } B = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 2 & -4 \end{bmatrix}$$

Verify that :

- (a) $(2A)^T = 2A^T$
- (b) $(A + B)^T = A^T + B^T$
- (c) $(A - B)^T = A^T - B^T$
- (d) $(AB)^T = B^T A^T$.

P.T.O.

(ii) A firm has the following total cost (TC) and demand functions :

$$TC = \frac{1}{3}Q^3 - 7Q^2 + 111Q + 50$$

$$Q = 100 - P.$$

- (a) Write out the total revenue (TR) function 'R' in terms of Q.
- (b) Formulate the total profit function (profit = π) in terms of Q.
- (c) Find the profit maximising level of output Q^* .
- (d) What is the maximum profit ?

2. Answer the following questions (any one) :

[20]

(i) Given the following model :

$$Y = C + I_0 + G_0$$

$$C = a + b(Y - T)$$

$$T = d + t(Y).$$

Given :

$$(a > 0, 0 < b < 1)$$

$$(d > 0, 0 < t < 1)$$

$$T = \text{taxes}$$

$$t = \text{income tax rate.}$$

- (a) How many endogenous variables are there ?
- (b) Find equilibrium level of Y, T and C.

(ii) In a basic Keynesian macro economic model it is assumed that $Y = C + I$ where $I = 820$ and $C = 60 + 0.8Y$, then answer the following :

- (a) What is the marginal propensity to consume ?
- (b) What is the equilibrium level of Y ?
- (c) What is the value of the multiplier ?
- (d) What increase in I is required to increase Y to 5000 ?
- (e) If this increase takes place, will savings ($Y - C$) still equal to I .

3. Answer the following questions (any two) : [20]

(i) When will average variable cost be at its minimum value for the total cost function ?

$$TC = 40 + 82q - 6q^2 + 0.2q^3.$$

(ii) Find $\frac{\partial y}{\partial x}$ and $\frac{\partial y}{\partial z}$ when :

(a) $y = 6 + 3x + 16z + 4x^2 + 2z^2$

(b) $y = 14x^3z^2$

(c) $y = 9 + 4xz - 3x^{-2}z^3$.

(iii) Solve the matrix algebra by putting them in appropriate matrix format :

$$5x + 4y + 9z = 95$$

$$2x + y + 4z = 32$$

$$2x + 5y + 4z = 61.$$

- (iv) A firm faces the non-linear demand schedule $P = (650 - 0.25q)^{1.5}$.
What output should it sell to maximise total revenue ?

4. Answer the following questions (any *four*) : [20]

- (i) Given the demand function $Q = 200 - 4P$. Derive the inverse demand function.

- (ii) Solve :

$$600 = 3x + 0.5y$$

$$52 = 1.5y - 0.2x.$$

- (iii) Evaluate the following determinant :

$$\begin{bmatrix} 2 & 5 & 9 \\ 4 & 8 & 3 \\ 1 & 7 & 4 \end{bmatrix}.$$

- (iv) Find the total variable cost function corresponding to the following marginal cost function :

$$MC = 185 - 24q + 1.2q^2.$$

- (v) If Rs. 4,000 is invested at 5% compound rate of interest for 3 years, what will be final sum be ?

- (vi) A firm's total costs are given by the expression :

$$0.2qa + 0.05qb + 0.1qc$$

where q is output and a , b and c are the per unit costs (in Rs.) of the three different inputs used. Evaluate these costs if $q = 1000$, $a = 0.6$, $b = 1.3$ and $c = 2.1$.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-108

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-108 : Demography

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (i) Explain the meaning, nature, scope and importance of Demography.
  - (ii) Critically examine recent demographic trends in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (i) Explain the demographic transition theory with reference to India.
  - (ii) State the concept of quality of population and explain the factors influencing it.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
  - (i) What is women empowerment ? Explain its importance and discuss factors hindering women empowerment.

P.T.O.

- (ii) Explain the interdependence of various components of population.
- (iii) Explain the optimum theory of population.
- (iv) Write a detailed note on education policy in India.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Pattern of sex structure and LDCS.
- (ii) Human Development Index
- (iii) Crude birth rate and crude death rate
- (iv) Need for gender equality
- (v) Concept of population explosion and India
- (vi) Malthusian concept of positive and preventive checks of population.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) लोकसंख्याशास्त्राचे अर्थ, स्वरूप, व्याप्ती व महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.

(ii) भारताच्या लोकसंख्येतील अलिकडच्या काळातील प्रवृत्तीचे टीकात्मक परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) भारताच्या संदर्भात लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताचे स्पष्टीकरण लिहा.
- (ii) 'लोकसंख्येची गुणवत्ता' ही संकल्पना सांगून तिच्यावर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) महिला सबलीकरण म्हणजे काय ? महिला सबलीकरणाचे महत्त्व सांगा. महिला सबलीकरणातील अडथळे स्पष्ट करा.
- (ii) लोकसंख्येच्या विविध घटकांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- (iii) लोकसंख्येचा पर्याप्तता सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (iv) भारताच्या शैक्षणिक धोरणावर सविस्तर टीप लिहा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) अल्पविकसित देश व लिंग संरचना
- (ii) मानव विकास निर्देशांक
- (iii) स्थूल जननदर व स्थूल मृत्यूदर
- (iv) लिंग समतेची आवश्यकता
- (v) लोकसंख्या प्रस्फोट आणि भारत
- (vi) माल्थसच्या सकारात्मक आणि प्रतिबंधात्मक लोकसंख्या नियंत्रण संकल्पना.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-201 : Micro Economic Analysis—II)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* question in **500** words : [20]
  - (1) State the features of perfect competition. How is price and output determined under perfect competition ?
  - (2) What is monopolistic competition ? Explain equilibrium of the firm and group under monopolistic competition.

2. Answer any *one* question in **500** words : [20]
  - (1) State the marginal productivity theory of distribution and its critically examine.
  - (2) Explain in detail Marris's managerial model of the firm.

3. Answer any *two* questions in **250** words each : [20]
  - (1) Explain the game theory of oligopoly.
  - (2) Explain the Schumpeter's theory of profit.
  - (3) Explain Baumol's model of sales revenue maximization.
  - (4) Explain the collective bargaining.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Excess capacity
- (2) Features of duopoly
- (3) Types of price discrimination
- (4) Conditions of Pareto optimality
- (5) Superiority of IS-LM model
- (6) Cournot's model of oligopoly.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (iv) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगून, पूर्ण स्पर्धेत किंमत आणि उत्पादन निश्चिती कशी होते.
- (2) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय ? मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील उत्पादन संस्था आणि समुह यांच्या समतोल स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) विभाजनाचा सीमांत उत्पादकता सिद्धांत सांगून त्याचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.
- (2) मॉरिशचे उद्योगसंस्थेचे व्यवस्थापकीय प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) अल्पविक्रेताधिकारातील द्युत/खेळ सिद्धांत स्पष्ट करा.

- (2) शुम्पीटरचा नफ्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (3) बाऊमोलचे विक्री प्राप्ती महत्तमीकरण प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (4) सामुहिक सौदाशक्ती स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (1) अतिरिक्त क्षमता
- (2) द्विविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये
- (3) मुल्यभेदाचे प्रकार
- (4) पॅरेटो पर्याप्तेचे निकष
- (5) IS-LM वक्राचे श्रेष्ठत्व
- (6) कुर्नाटचे अल्पविक्रेताधिकार प्रतिमान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-202

M.A. (Part-I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-202 : Indian Public Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figure to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(i) What is budget ? Explain the classification of budget in India.

(ii) Explain the public debt policy since 1991

2. Answer the following in **500** words (Any *one*) : [20]

(i) Explain the transfer of resources from union to state.

(ii) Explain the causes of Indian fiscal imbalance.

3. Answer in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the types of deficits.

(ii) Explain the Indian fiscal policy.

(iii) Discuss the components of Union Budget.

(iv) Explain the reform of direct tax in India.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* in **100** words each : [20]

- (i) Effects of Indian fiscal imbalance.
- (ii) Principle of federal finance
- (iii) Balanced Budget
- (iv) Vertical and horizontal imbalance.
- (v) Deficit finance
- (vi) Kinds of taxes

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (**500** शब्दात) : [20]

- (i) अर्थसंकल्प म्हणजे काय ? भारतातील अर्थसंकल्पाचे वर्गीकरण करा.
- (ii) 1991 पासूनचे सार्वजनिक कर्जधोरण स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (**500** शब्दांत) : [20]

- (i) केंद्राकडून राज्यांना करण्यात येणारे साधनांचे हस्तांतरण स्पष्ट करा.
- (ii) भारतीय राजकोषीय असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी **250** शब्दांत) : [20]

- (i) तुटीच्या अर्थभरण्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (ii) भारतीय राजकोषीय धोरण स्पष्ट करा.
- (iii) केंद्रीय अंदाजपत्रकातील घटकांची चर्चा करा.
- (iv) भारतातील प्रत्यक्ष करातील सुधारणा स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]
- (i) भारतीय राजकोषीय असमतोलाचे प्रकार
  - (ii) संघीय वित्ताचे तत्व
  - (iii) संतुलीत अंदाजपत्रक
  - (iv) उर्ध्व आणि समस्तरीय संतुलन
  - (v) तुटीचा अर्थभरणा
  - (vi) कराचे प्रकार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-203

M.A. (Part-I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-203 : Indian Agricultural Problems and Policies)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the effects of W.T.O. on Indian Agriculture.

(2) State and explain the problems of Agricultural labour.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the impact of mechanization on Agricultural labour.

(2) Explain the present policy of ceiling on land holding.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the Agricultural problems in Maharashtra.

(2) State the causes of low efficiency of Agricultural labour in India.

(3) Discuss on 'Agricultural subsidies'.

(4) State the recent Import-Export policy of flowers and fruits.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Unemployment problem
- (2) Agricultural problems in India
- (3) Problem of Agricultural exports
- (4) SEZ Policy
- (5) Efficiency of service sector in relation to Agriculture.
- (6) Central and state policy about Agriculture.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) जागतिक व्यापार संघटनेचे भारतीय शेतीवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) शेतमजुरांच्या समस्या सांगा व स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) यांत्रिकीकरणाचा शेतमजुरावरील प्रभाव सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) कमाल जमीन धारणाविषयक सद्यस्थितीतील धोरण विशद करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणत्याही दोन) : [20]

- (1) महाराष्ट्रातील शेतीविषयक समस्या स्पष्ट करा.
- (2) भारतातील शेतमजुरांच्या अल्पकार्यक्षमतेची कारणे विशद करा.
- (3) 'शेतीविषयक अनुदाने' यावर चर्चा करा.
- (4) फळे आणि फूलविषयक अलिकडील आयात-निर्यात धोरण सांगा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (1) बेकारीची समस्या
- (2) भारतातील शेतीविषयक समस्या
- (3) शेतीविषयक निर्यात धोरणाची समस्या
- (4) विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) धोरण
- (5) शेतीसंबंधी सेवा क्षेत्राची कार्यक्षमता
- (6) केंद्र व राज्य यांचे शेतीविषयक धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-207

M.A. (Part I) (II Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-207 : Statistical Techniques)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Use of non-programmable calculator is allowed.

(iv) Symbols have their usual meaning.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(1) Present the following data of the marks of 50 applicants who were given certain test for purpose of selection to a post by taking class intervals as 0–9, 10–19, etc. :

67	82	33	44	57	49	34	73	54	63
36	52	32	75	60	33	9	79	28	30
42	93	43	80	3	32	57	67	84	64
63	11	35	28	10	23	8	41	60	32
72	53	92	88	62	55	60	33	40	57

Also plot the histogram and obtain the mode graphically.

P.T.O.

- (2) Compute the correlation coefficient between sales and profit of ten firms and interpret it :

Sales	Profit
50	11
50	13
55	14
60	16
65	16
65	15
65	15
60	14
60	13
50	13

2. Answer any *one* of the following questions : [20]

(1) (a) Write a note on skewness.

(b) Obtain the arithmetic mean and median for the following frequency distribution of overtime done by the workers :

Overtime Hours	No. of Workers
4—8	4
8—12	8
12—16	16
16—20	18
20—24	20
24—28	18

- (2) (a) The joint probability function for the random variables X and Y is given below :

X \ Y	0	1	2
0	1/9	1/9	1/9
1	1/9	1/18	1/9
2	1/6	1/6	1/18

- (i) Obtain the marginal probability distributions of X and Y.

- (ii) Are X and Y independent ? Justify.

- (b) Write a note on components of time series.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]

- (1) Explain the following with an illustration each.

- (a) An event
(b) Sure event
(c) Mutually exclusive events
(d) Complement of an event.

- (2) Of 10 college girls in a class, 3 have knowledge of R-software. If two of the girls are chosen at random, what is the probability that :

- (a) both have knowledge of R-software
(b) neither has knowledge of R-software
(c) at most one has knowledge of R-software.

- (3) Explain scatter diagram and correlation coefficient as methods of studying correlation.

- (4) Explain sampling and non-sampling errors.

4. Answer any *four* of the following questions : [20]

(1) Define :

(a) Random variable

(b) Expectation of a discrete random variable

(c) Continuous random variable

(d) Probability distribution of a discrete random variable

(2) Explain different types of estimators.

(3) Compare mean and mode as measures of central tendency.

(4) A certain stimulus administered to each of the 12 patients resulted in the following increase in blood pressure :

5, 2, 8, -1, 3, 0, -2, 1, 5, 0, 4, 6.

Can it be concluded that the stimulus will in general be accompanied by an increase in blood pressure. Use 5% level of significance.

(5) Explain different types of index numbers.

(6) Explain additive and multiplicative models of time series.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-208

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-208 : Community Development and Planning)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain in detail the determinants of development.

(2) State and explain the interdependence of social development and environment.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain in detail the India's population policy.

(2) Explain the theory of uneven and combined development.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the Marxian theory of social development.

(2) State the International Population Policy.

(3) Write in detail the concept of 'Asset Vulnerability Framework'.

(4) Explain the foundation of social theory.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]
- (1) Social capital
  - (2) Basic human needs
  - (3) Fundamentals of social theory
  - (4) Guided development
  - (5) Planning and Aid
  - (6) Religious values and economic organization.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
  - (1) विकासाचे निर्धारक सविस्तर स्पष्ट करा.
  - (2) सामाजिक विकास आणि पर्यावरण यांच्यातील परस्परावलंबन सांगा व स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
  - (1) भारताचे लोकसंख्याविषयक धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.
  - (2) विषम आणि एकत्रीत विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]
  - (1) मार्क्सचा सामाजिक विकासाचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.
  - (2) आंतरराष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.

- (3) मालमत्ता भेदनीयता चौकट ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- (4) सामाजिक सिद्धांताचे आधार विशद करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (1) सामाजिक भांडवल
- (2) मुलभूत मानवी गरजा
- (3) सामाजिक सिद्धांताची मुलतत्वे
- (4) निर्देशित विकास
- (5) नियोजन आणि मदत
- (6) धार्मिक मूल्ये आणि आर्थिक संस्था.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-301 : Macro-Economic Analysis-I)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
  - (i) What is circular flow of income ? Explain the circular flow of income in three and four sector economy.
  - (ii) Critically examine Cambridge version of quantity theory of money.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
  - (i) Explain and evaluate the absolute income hypothesis and permanent income hypothesis in consumption.
  - (ii) What is accelerator ? Explain fully how it affects investment.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
  - (i) Explain the factors affecting consumption function.
  - (ii) Explain the working of Investment Multiplier.
  - (iii) Explain the factors affecting marginal efficiency of capital.
  - (iv) State the determinants of High Powered money.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Social accounting
- (ii) Relative income hypothesis
- (iii) Types of budget deficits
- (iv) Liquidity trap
- (v) Money multiplier.
- (vi) LM curve.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावी.
- (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (v) संदर्भासाठी मूळ प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह म्हणजे काय ? त्रिक्षेत्रीय व चार क्षेत्रीय अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.
- (ii) कॅम्ब्रीजच्या चलन संख्यामान सिद्धान्ताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) उपभोगातील निरपेक्ष उत्पन्न परिकल्पना आणि कायम उत्पन्न परिकल्पना स्पष्ट करून त्याचे मूल्यमापन करा.
- (ii) प्रवेग म्हणजे काय ? तो गुंतवणुकीवर कसा परिणाम करतो ते सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) उपभोग फलनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
  - (ii) पैसा गुणकाची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
  - (iii) भांडवलाच्या सीमान्त कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
  - (iv) उच्च शक्ति पैशाचे निर्धारक घटक स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (i) सामाजिक लेखा जोखा
  - (ii) सापेक्ष उत्पन्न गृहीतक
  - (iii) अंदाजपत्रकातील तुटीचे प्रकार
  - (iv) रोखतेचा सापळा
  - (v) पैसा गुणक
  - (vi) एल.एम. वक्र.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-302

M.A. (Part-II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-302 : Economics of Growth)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Define Economic Growth. Explain the economic and non-economic factors of economic growth.
  - (2) Critically examine the growth model of Prof. R.M. Solow.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
  - (1) Critically explain the Joseph Schumpeter's theory of economic development.
  - (2) Explain Prof. J.E. Meade's model of economic growth with diagrammatic presentation.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
  - (1) Explain embodied and disembodied technological progress.
  - (2) Explain Adam Smith's Naturalism.
  - (3) Explain Joan Robinson's concept of Golden Age.
  - (4) Explain developmental and intellectual capital.

P.T.O.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (1) Difference between economic growth and economic development
  - (2) Human Development Index
  - (3) Mode of Production
  - (4) Ramsay's Rule of Golden Accumulation
  - (5) Learning by doing
  - (6) Money in economic growth.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील कोणताही **एक** प्रश्नाची उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
  - (1) आर्थिक वृद्धीची व्याख्या द्या. आर्थिक वृद्धीवर परिणाम करणाऱ्या आर्थिक व बिगर आर्थिक घटकांचे स्पष्टीकरण करा.
  - (2) प्रो. आर.एम. सोलो यांच्या वृद्धी प्रतिमानाचे टिकात्मक परिक्षण करा.
2. खालील कोणताही **एक** प्रश्नाची उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
  - (1) जोसेफ शंपीटरच्या आर्थिक विकासविषयक सिद्धांताचे टिकात्मक स्पष्टीकरण करा.
  - (2) प्रो. जे.ई. मीडे यांच्या आर्थिक वृद्धीच्या प्रतिमानाचे आकृतीसह स्पष्टीकरण करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
  - (1) अंगीभूत व बिगर अंगीभूत तांत्रिक प्रगती स्पष्ट करा.
  - (2) अँडम स्मीथचा निसर्गवाद स्पष्ट करा.

- (3) जोन रॉबिन्सन यांची 'सुवर्ण युगाची' संकल्पना स्पष्ट करा.
- (4) विकास व बौद्धिक भांडवल स्पष्ट करा.

4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) आर्थिक वृद्धी व आर्थिक विकास यातील फरक
- (2) मानव विकास निर्देशांक
- (3) उत्पादनाची पद्धत
- (4) रॅम्सेचा सुवर्ण संचय नियम
- (5) अनुभवातून शिक्षण
- (6) आर्थिक वृद्धीत मुद्रा-स्थान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-303 (A) : Research Methodology

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain in detail various stages in research design.

(ii) What is the importance of sampling in a research process ?
Elaborate various types of sampling.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the different methods of collection of primary data.

(ii) What is tabulation ? Why is tabulation considered essential
in a research study ? Explain the characteristics of a good
table.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) Explain the difference between pure research and applied
research.

P.T.O.

- (ii) Explain the characteristics of a good hypothesis.
- (iii) Importance of Excel and SPSS in data processing.
- (iv) Explain various measures of Central Tendency.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (i) Exploratory and descriptive research
- (ii) Size of sample
- (iii) Importance of graphs
- (iv) Limitations of social science research
- (v) Measures of dispersion
- (vi) Importance of PowerPoint presentation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(i) संशोधन प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांचे थोडक्यात वर्णन करा.

(ii) संशोधन प्रक्रियेत नमुना निवडीचे महत्व स्पष्ट करा. नमुना निवडीच्या विविध पद्धती विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) प्राथमिक माहिती (तथ्ये) संकलनाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- (ii) तालिकीकरण (Tabulation) म्हणजे काय ? संशोधन अभ्यासात तालिकीकरणाची आवश्यकता कां आहे ? चांगल्या तालिकीकरणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) शुद्ध संशोधन व उपयोजित संशोधनातील फरक स्पष्ट करा.
- (ii) चांगल्या गृहीतकृत्यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (iii) Excel व SPSS चे तथ्यप्रक्रीयेतील महत्व.
- (iv) केंद्रीय प्रवृत्तीची मोजमापे स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]
- (i) विश्लेषणात्मक व वर्णनात्मक संशोधन
- (ii) नमुन्याचा आकार
- (iii) आलेखांचे महत्व
- (iv) सामाजिक संशोधनाच्या मर्यादा
- (v) विचलनाचे प्रकार
- (vi) पॉवरपॉइन्ट प्रेझेंटेशनचे महत्व.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-304

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-303 (B) : Econometrics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Use of calculator is allowed.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(i) The annual sales of a domestic food mixer of a company are as follows :

Year	Sale (in th.)
1	80
2	90
3	92
4	83
5	94
6	99
7	92

P.T.O.

- (a) Determine the best line of fit of the form $Y = \alpha + \beta X$ and forecast the demand for the 8th and 9th year.
- (b) Test the significance of β at 5% level of significance, given that $t_{(5, 0.05)} = 2.571$.
- (c) Construct 95% confidence interval for β .
- (ii) Check whether all the coefficients in the following demand and supply model are identified :

$$q_t = \alpha_0 + \alpha_1 p_t + \alpha_2 y_t + \omega_t \text{ (demand function)}$$

$$q_t = \beta_0 + \beta_1 p_t + \eta_t \text{ (supply function)}$$

Where the disturbances ω_t and η_t are uncorrelated, y_t (consumer income) is an exogenous variable.

2. Answer any *one* of the following questions : [20]

- (i) Fit a curve of the type $Y = a.b^X$ to the following data using least square principle :

Year (X)	Profit (Y) (lac. Rs.)
0	32
1	47
2	65
3	92
4	132

- (ii) What is heteroscedasticity ? Explain reasons of heteroscedasticity. Also explain different methods of detection of heteroscedasticity.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]
- (i) What is Econometrics ? Explain the methodology of Econometric Research.
  - (ii) Explain how interaction effect can be studied using dummy variables.
  - (iii) State and explain order and rank conditions of identifiability of equations in simultaneous equations model.
  - (iv) State and explain features of Logit model.
4. Answer any *four* of the following questions : [20]
- (i) State Gauss-Markov Theorem. Also state the relations of Best Linear Unbiased Estimators (BLUE) of the constants in the linear regression model.
  - (ii) State different models used in time series analysis.
  - (iii) State sources of autocorrelation. Also explain how parameters of the model are estimated in presence of autocorrelation.
  - (iv) What is economic forecasting ? Discuss any *two* approaches to economic forecasting.
  - (v) Explain different methods of detection of multicollinearity.
  - (vi) Explain how dummy variable can be used in piecewise linear regression model.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-305

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

Optional Paper

EC-304 : Banking and Financial Institutions

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain in detail the functions of Reserve Bank of India.

(ii) Explain the nature and role of financial system in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the role and performance of Industrial Development Bank of India.

(ii) Explain the objectives, functions and working of World Bank.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) Explain the objectives of monetary policy.

P.T.O.

- (ii) Explain the indicators of financial development.
- (iii) Explain the functions of Mutual Funds.
- (iv) Explain the functions of International Monetary Fund.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Banking sector reforms after 1991
- (ii) Structure of Cooperative Banks in India
- (iii) Non-Bank Financial Institutions
- (iv) Foreign Exchange Market
- (v) Euro Dollar Market
- (vi) Types of Mutual Funds.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (i) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची कार्ये सविस्तर विशद करा.
- (ii) भारतीय वित्त प्रणालीचे स्वरूप आणि भूमिका स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची भूमिका आणि कामगिरी विशद करा.
- (ii) जागतिक बँकेची उद्दिष्ट, कार्ये आणि कामगिरी स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- (ii) वित्तीय विकासाचे निर्देशक विशद करा.
- (iii) परस्पर निधीची कार्ये स्पष्ट करा.
- (iv) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) 1991 नंतरच्या कालातील भारतातील बँकिंगक्षेत्रविषयक सुधारणा
- (ii) भारतातील सहकारी बँकांची रचना
- (iii) बँकेतर वित्तीय संस्था
- (iv) परकिय विनिमय बाजार
- (v) युरो डॉलर बाजार
- (vi) परस्पर निधीचे प्रकार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-306

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-305 : Welfare Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain fully the Benthamite approach to aggregate welfare.

(ii) Explain the concept of contract curve.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the contributions made by Barone, Kaldor and Hicks in Paretian Welfare Economics.

(ii) Compare the infinite number of non-comparable optima and unique social optimum.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) What is Pareto optimality ?

P.T.O.

- (ii) State with suitable examples Arrow's possibility theorem.
- (iii) Write the problems of non-market interdependence.
- (iv) Explain Pigouvian Welfare Economics.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Welfare maximisation
- (ii) Top level optima
- (iii) Optimum production
- (iv) Income inequality
- (v) Uniform income
- (vi) Second best optima.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

(i) एकूण कल्याणाबाबतचा बेन्थम यांचा दृष्टीकोन सविस्तर स्पष्ट करा.

(ii) करार वक्राची संकल्पना स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) बॅरोन, काल्डॉर आणि हिक्स यांचे पॅरॅटोच्या कल्याणकारी अर्थशास्त्रातील योगदान स्पष्ट करा.
- (ii) अतुलनीय इष्टतमतेची अगणित संस्था आणि एकमेव सामाजिक इष्टतमता यांची तुलना करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) पॅरॅटोची इष्टतमता म्हणजे काय ?
- (ii) अॅरोचा शक्यता सिद्धान्त सोदाहरण स्पष्ट करा.
- (iii) अबाजारातील परस्परावलंबित्वाच्या अडचणी स्पष्ट करा.
- (iv) पिगुचे कल्याणकारी अर्थशास्त्र स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) कल्याणाचे महत्तमीकरण
- (ii) इष्टतमतेची उच्चपातळी
- (iii) इष्टतम उत्पादन
- (iv) उत्पन्नाची विषमता
- (v) समान उत्पन्न
- (vi) इष्टतमाचे दुसरे स्थान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-307

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-306 : Economics of Finance

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is efficient market hypothesis ? Explain the forms of efficient market hypothesis.

(ii) Discuss in detail the functions of SEBI.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State and explain the mechanics and types of options.

(ii) Explain the characteristics and types of securities.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) Explain the term of net present value and its implications.

P.T.O.

- (ii) Explain the various stock indices.
- (iii) Explain the fixed income securities
- (iv) Explain the types of swaps.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Corporate securities
- (ii) Types of cash flow
- (iii) Problems of stock market
- (iv) Arbitrage
- (v) Option market
- (vi) Hedgers.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (i) कार्यक्षम बाजार गृहितक म्हणजे काय ? कार्यक्षम बाजार गृहितकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (ii) सेबीच्या कार्याची सविस्तर चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) विकल्प बाजारातील यंत्रणा व प्रकार स्पष्ट करा.
- (ii) प्रतिभूर्तीची वैशिष्टे आणि प्रकार विशद करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) निव्वल वर्तमानमुल्य संकल्पना स्पष्ट करून तिचा अन्वयार्थ स्पष्ट करा.
- (ii) विविध शेअर निर्देशांक स्पष्ट करा.
- (iii) स्थिर उत्पन्न प्रतिभूती विशद करा.
- (iv) अदलबदलाचे प्रकार स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) कंपनी प्रतिभूती
- (ii) रोख प्रवाहाचे प्रकार
- (iii) शेअर बाजारातील प्रश्न
- (iv) मुल्यांतरपणन
- (v) विकल्प बाजार
- (vi) बचावकर्ते.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-308

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-307 : Economics of Environment

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw a neat diagram wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the trade off between economic development and environment.

(ii) Discuss in detail the effects of environment on human lives.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Elaborate the nature and implementation of environmental laws in India.

(ii) Write in detail the need and status of environmental education in India.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) Discuss the global environmental externalities.

P.T.O.

- (ii) Explain the contingent valuation method.
- (iii) Discuss the role of environmental institutions in protecting environment.
- (iv) Explain the different types of environment.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (i) Environmental Externalities
- (ii) Physical capital and human capital
- (iii) New model of pollution control
- (iv) Causes of air pollution
- (v) Social forestry
- (vi) Climate change and global environment.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (i) आर्थिक विकास आणि पर्यावरणातील सममुल्यन स्पष्ट करा.
- (ii) पर्यावरणाचे मानवी जीवनावरील परिणामांची सविस्तर चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) भारतातील पर्यावरण नियंत्रणविषय कायद्यांचे स्वरूप आणि अंमलवजावणी विशद करा.
- (ii) पर्यावरण शिक्षणाची गरज आणि दर्जा सविस्तर सांगा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) जागतिक पर्यावरण बाह्यता यावर चर्चा करा.
- (ii) आकस्मिक मुल्यांकन पद्धतीवर चर्चा करा.
- (iii) पर्यावरण संरक्षणात पर्यावरण संस्थांच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- (iv) पर्यावरणाचे विविध प्रकार विशद करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) पर्यावरण बाह्यता
- (ii) वस्तुरूप भांडवल आणि मानवी भांडवल
- (iii) प्रदुषण नियंत्रणाचे नविन प्रतिमान
- (iv) हवा प्रदुषणाची कारणे
- (v) सामाजिक वनिकरण
- (vi) हवामानातील बदल आणि जागतिक पर्यावरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

EC-401 : Macro Economic Analysis—II

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Discuss in detail Keynesian and post-Keynesian approach to Macro Economics.

(2) Explain Tobin's approach to Demand for Money.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Explain the ISLM model with labour market and flexible prices.

(2) Explain the monetary and fiscal policies to control inflation.

3. Answer the following (in **250** words each) (any *two*) : [20]

(1) Critically examine Keynesian theory of interest.

(2) Explain Friedman's theory of demand for money.

(3) Explain the short-run and long-run Philip's curve.

(4) Explain Goodwin's model of trade cycle.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Neo-Classical Approach to Macro Economics
- (2) ISLM model with government sector
- (3) Monetarism
- (4) Classical theory of inflation
- (5) Baumol's approach to demand for money
- (6) Hick's theory of business cycles.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृती काढा.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) समग्र अर्थशास्त्राच्या संदर्भात केन्सवादी व केन्स नंतरच्या दृष्टिकोणाची तुलनात्मक चर्चा करा.
- (2) टॉबिन यांचा पैशाच्या मागणी चा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) श्रम बाजार व किंमत परिवर्तनशीलतेच्या संदर्भात ISLM प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (2) चलनवाढ नियंत्रणाचे चलनविषयक आणि राज्यकोषीय धोरण स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) व्याजदराशी संबंधित केन्सच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- (2) फ्रीडमनचा पैशाच्या मागणीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (3) अल्पकालीन व दीर्घकालीन फिलिप्स वक्र स्पष्ट करा.
- (4) गुडविनचे व्यापार चक्र प्रतिमान स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :

[20]

- (1) समग्र अर्थशास्त्र संदर्भात नवसनातनवादी दृष्टिकोण
- (2) शासकीय क्षेत्रासंदर्भात ISLM प्रतिमान
- (3) चलनवाद
- (4) चलनवाढीचा सनातनवादी सिद्धान्त
- (5) ब्रोमोल यांचा पैशाच्या मागणीचा दृष्टिकोण
- (6) हिक्सचा व्यापार चक्राचा सिद्धांत.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-402

M.A. (Part-II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-402 : Economics of Development)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
  - (1) Explain the factors affecting on the efficiency of large scale production.
  - (2) Explain the Big-Push theory for Balanced growth.

2. Answer the following questions is **500** words. (any *one*) : [20]
  - (1) Explain the static and dynamic gains from international trade.
  - (2) Explain in detail the theory of demographic transition.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
  - (1) Explain the effects of poverty on Human Resource Development.
  - (2) Explain the importance of fiscal policy in developing countries.
  - (3) Explain the importance of new technology for sustainable agriculture.
  - (4) Explain the Singer and Prebish theories of international trade.

P.T.O.

4. Write short notes on **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) International trade as engine of development.
- (2) Population as limits to growth as ultimate source.
- (3) Role of MNC's in developing countries.
- (4) Importance of Foreign Direct Investment.
- (5) Vicious circle of poverty.
- (6) Role of agriculture in economic development.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) मोठ्या उद्योगांच्या उत्पादन कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- (2) संतुलित वृद्धीसाठी जोराचा धक्का सिद्धांत स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) आंतरराष्ट्रीय व्यापारापासून मिळणारे स्थैतिक व गतिशील लाभ स्पष्ट करा.
- (2) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]

- (1) दारिद्र्याचा मानवी संसाधन विकासावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) विकसनशील देशांमध्ये राज्यकोषीय धोरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (3) शेतीच्या शाश्वत विकासासाठी नवीन तंत्रज्ञानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (4) सिंगर व प्रेबिश यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापारासंबंधीचे सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (1) आंतरराष्ट्रीय व्यापार हे एक विकासाचे इंजिन
  - (2) लोकसंख्या वाढ वृद्धीतील मर्यादा व साधन
  - (3) विकसनशील देशात बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका
  - (4) परकीय थेट गुंतवणुकीचे महत्त्व
  - (5) दारिद्र्याचे दुष्टचक्र
  - (6) आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5104]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

ECONOMICS

(EC-403 : International Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
  - (i) Critically examine the structure of trade predictions of Heckscher–Ohlin theorem with particular references to the Leontief paradox and factors intensity reversals.
  - (ii) Critically examine the purchasing power parity theory of rate of exchange.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
  - (i) What is the difference between a nominal tariff and an effective tariff ? What is usefulness of the concept of effective protection ? How is the rate of 'effective protection' is measured ?
  - (ii) A flexible exchange rate system will insulate the economy from international disturbance and therefore eliminate the need for international policy co-ordination. Explain.

P.T.O.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any two) : [20]
- (i) Explain the Kravis theory of International Trade.
  - (ii) Describe merits and demerits of Gross Barter Terms of trade.
  - (iii) Explain the harmful effects of foreign investment in Indian economy.
  - (iv) Comment on India's export promotion policy since 1991.
4. Write short notes on (any four) : [20]
- (i) Intra-Industry trade in India.
  - (ii) Direct methods of exchange control.
  - (iii) Devaluation and Disequilibrium in B.O.P.
  - (iv) Functions of World Bank.
  - (v) Economic effects of tariff.
  - (vi) Role of MNCs in Indian economy.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
  - (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
  - (v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) लिऑन्टीफचा विरोधाभास व घटक सघनतेच्या संदर्भात हेक्चर ओहलीन प्रतिमानाचे आंतरराष्ट्रीय व्यापार रचनेच्या भाकीतांचे टीकात्मक परिक्षण करा.
  - (ii) विनिमय दराच्या खरेदी शक्ती समानता सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) 'नाममात्र' जकात व 'परिणामकारक जकात' यामध्ये काय फरक आहे. 'परिणामकारक संरक्षण' या संकल्पनेची उपयुक्तता काय आहे? संरक्षणाचा परिणामकारक दर कसा मोजता येतो ?
- (ii) लवचिक विनिमय दर व्यवस्था अर्थव्यवस्थेचे आंतरराष्ट्रीय धक्यांपासून संरक्षण करते आणि म्हणून आंतरराष्ट्रीय धोरणांमधील समायोजनाची गरज कमी करते" स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) क्रॉविजचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (ii) स्थूल व्यापार शर्तीच्या गुणदोषांचे वर्णन करा.
- (iii) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील परकिय गुंतवणुकीचे परिणाम स्पष्ट करा.
- (iv) 1889 पासूनच्या भारताच्या निर्यात प्रोत्साहन धोरणावर भाष्य करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) भारतातील आंतर-उद्योग व्यापार
- (ii) विनिमय नियंत्रणाच्या प्रत्यक्ष पद्धती
- (iii) अवमूल्यन आणि व्यवहार तोलातील असमतोल
- (iv) जागतिक बँकेची कार्ये
- (v) जकातीचे आर्थिक परिणाम
- (vi) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका.